

Informatie Besmetverklaring Aardappelmoeheid (AM)

Toelichting op de regels die gelden
voor een terrein, waarop de NVWA een besmetverklaring
aardappelmoeheid heeft opgelegd.

Actueel en Aandachtspunten:

bestrijdingsmaatregelen:

- *NIEUW in 2018: na - inundatie als maatregel- direct recht op bemonstering, dus geen wachttermijn van 3 jaar!*
- *Lokgewas aardappelen: alleen resistente rassen toegestaan*

afzet van aardappelen afkomstig van besmetverklaard terrein:

- *afzet alleen mogelijk naar erkende verwerkers, zie NVWA website*

vragen / mededelingen / meldingen:

- *per email: aardappelmoeheid@nvwa.nl of aardappelmoeheid@vwa.nl*

LET OP !

Aardappelteelt op besmetverklaard terrein (met passende resistentie) altijd melden, anders vervalt het bestaande recht - of ontstaat er geen recht op bemonstering. Melden achteraf is niet meer mogelijk.

In dit document vinden verwijzingen plaats naar titels van mogelijk voor u van belang zijnde documenten.

Deze documenten zijn te downloaden van de website van de NVWA: www.vwa.nl

Kies Overzichten van.... Plant / Plantenziekten en Plagen / Aardappelmoeheid / Besmetverklaringen > naam van het document

De NVWA-Divisie Regie & Expertise heeft dit document op zorgvuldige wijze en naar beste weten samengesteld. Evenwel kan niet worden ingestaan voor de juistheid en volledigheid van de verstrekte informatie. De NVWA Divisie Regie & Expertise aanvaardt derhalve geen aansprakelijkheid voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij of als gevolg van het gebruik van de verstrekte informatie. Ook kunt u aan deze informatie geen enkel recht ontleen.

1. INLEIDING	3
WAAROM DIT INFORMATIEPAKKET?	3
WELKE REGELGEVING GELDT ER VOOR AM?	3
HOE CORRESPONDEREN?	3
WAAR NADERE INFORMATIE TE VINDEN?	3
2. STAPPENPLAN VOOR TELERS.....	4
STAP1: CONSEQUENTIES VAN DE BESMETVERKLARING	5
VOOR WELK PERCEEL GELDEN MAATREGELEN?.....	5
WELKE TEELTVERBODEN GELDEN ER OP HET BESMET VERKLAARDE TERREIN?	5
WELKE DUUR HEEFT DE BESMETVERKLARING EN WAT ZIJN DE REGELS VOOR BEMONSTERING?	6
WELKE MOGELIJKHEDEN ZIJN ER VOOR TOEKOMSTIGE AARDAPPELTELLEN?	6
WELKE BEPERKINGEN GELDEN VOOR DE AFZET VAN AARDAPPELEN, GETEELD OP EEN BESMET TERREIN?	6
WELKE BEPERKINGEN GELDEN VOOR DE TEELT VAN BLOEMBOLLEN EN GROENTEGEWASSEN?.....	7
STAP 2: BEPAAL TOEKOMSTIGE AARDAPPELTELLEN EN BESTRIJDING AM	8
WELKE MOGELIJKHEDEN HEEFT U VOOR AARDAPPELTEELT EN BESTRIJDING AM?	8
STAP 2A: BEPAAL BESTRIJDINGSMAATREGEL	9
WELKE BESTRIJDINGSMAATREGELEN GEVEN -MET EEN VERKORTE WACHTPERIODE- RECHT OP BEMONSTERING OP DE BESMETVERKLARING?	9
WELKE WACHTPERIODEN GELDEN ER BIJ BEMONSTERING NA HET UITVOEREN VAN EEN BESTRIJDINGSMAATREGEL?....	9
WELKE KOSTEN REKENT DE NVWA VOOR TOEZICHT OP BESTRIJDINGSMAATREGELEN?.....	11
STAP 2B: BEPAAL TEELT VAN CONSUMPTIEAARDAPPELEN IN KADER VAN BEHEERSING .	12
WELKE VOORWAARDEN GELDEN ER VOOR DE RESISTENTIE VAN AARDAPPELEN?	12
BASISPROGRAMMA	12
MAATWERKPROGRAMMA'S	12
REGISTRATIE.....	13
WELKE WACHTPERIODEN GELDEN ER?	13
STAP 2C GEEN TEELT VAN AARDAPPELEN.....	15
WELKE WACHTPERIODEN GELDEN ER BIJ NIET TELEN VAN AARDAPPELEN?	15
STAP 3: BEWAAK DE WACHTPERIODE OP EEN BESMET TERREIN.....	16
HOE CONTROLEREN OF DE WACHTPERIODE IS VERLOPEN?	16
HOE BEOORDELEN OF DE BESTRIJDING SUCCESVOL IS GEWEEST?	16
STAP 4: VRAAG BEMONSTERING OP EEN BESMET TERREIN AAN.	17
HOE BEMONSTERING OP BESMET TERREIN AANVRAGEN?	17
WAT ZIJN DE GEVOLGEN VAN EEN TE VROEGE BEMONSTERING OP EEN BESMETTING?	17
STAP 5: BEHANDEL UITKOMSTEN BEMONSTERING OP BESMET TERREIN	18
WELKE ACTIE NEEMT DE NVWA NA ONTVANGST VAN DE UITSLAG VAN BEMONSTERING OP BESMET TERREIN?	18
WELKE KOSTEN ZIJN ER AAN HET OPHEFFEN VAN DE BESMETVERKLARING VERBONDEN?.....	18
STAP 6: BEPAAL OPNIEUW UW AANPAK, INDIEN EEN NIEUWE VONDST.....	19
WELKE AANPAK BIJ EEN AANPASSING VAN DE BESMETVERKLARING?.....	19
WELKE WACHTPERIODEN GELDEN ER NA EEN NIEUWE VONDST OP EEN BESMETVERKLARING?.....	19
STAP 6A: WACHTPERIODEN BIJ HET NEMEN VAN EEN BESTRIJDINGSMAATREGEL.....	19
STAP 6B: WACHTPERIODE BIJ AARDAPPELTEELT M.B.V. HET BEHEERSPROGRAMMA.....	20
STAP 6C: WACHTPERIODE ZONDER HET NEMEN VAN EEN BESTRIJDINGSMAATREGEL	20
BESCHIKBARE DOCUMENTEN	21

1. Inleiding

Waarom dit informatiepakket?

Op een perceel dat u in gebruik heeft is de aanwezigheid van het aardappelcystenaaltje (*Globodera rostochiensis* en/of *Globodera pallida*) aangetoond. Deze aaltjes veroorzaken Aardappelmoehheid (AM). De Divisie Regie & Expertise van de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) heeft ter voorkoming van verspreiding van deze organismen een besmetverklaring opgelegd.

In dit informatiepakket bij de brief 'Aanwijzing besmet terrein Aardappelmoehheid' wordt nader uitgelegd:

- Wat de beperkingen zijn voor het besmetverklaarde terrein;
- Welke stappen u kunt zetten om de besmetverklaring op te kunnen laten heffen;
- In welke documenten u meer informatie kunt aantreffen met nadere uitleg, voorbeelden en/of achtergronden.

Hoofdstuk 2 geeft aan de hand van een stappenplan duidelijk aan welke vragen u, als teler, voor u zelf dient te beantwoorden om de gevolgen van een besmetverklaring goed in beeld te krijgen.

De Am-regelgeving is ingewikkeld. Met name regels voor de wachtperiode, die doorlopen moet worden voordat op een besmetverklaard terrein een bemonstering mag worden uitgevoerd, vragen goed inzicht in de materie. In dit document besteden wij hier veel aandacht aan. De NVWA streeft ernaar om voor u in de toekomst achter het digitale loket van "mijn dossier" de wachtperiodes en andere gegevens over besmettingen eenvoudig inzichtelijk te maken.

Welke regelgeving geldt er voor AM?

Het in dit document beschreven beleid is gebaseerd op de uit 2007 daterende bestrijdingsrichtlijn voor Aardappelmoehheid van de Europese Unie (2007/33/EG). Deze Richtlijn is per 1 juli 2010 van kracht geworden.

De EU-regels zijn in Nederland uitgewerkt in het 'Besluit bestrijding schadelijke organismen', 'de Regeling bestrijding schadelijke organismen' en de 'Regeling aanwijziging schadelijke organismen'. Deze zijn allen in 2010 aangepast aan de nieuwe EU richtlijn.

De bepalingen van de nieuwe richtlijn gelden ook voor besmetverklaringen, die onder de oude richtlijn zijn opgelegd. Alleen de ligging en omvang van de besmetverklaring, zoals weergegeven op de schets, blijven ongewijzigd.

Hoe corresponderen?

De correspondentie over besmetverklaringen aardappelmoehheid verloopt via het onderstaande adres. Heeft u formulieren nodig voor meldingen aan de NVWA dan kunt u deze downloaden van de website van de NVWA. www.vwa.nl zie hiervoor het kader op de voorpagina van dit document.

NVWA Divisie Regie & Expertise
AM loket
Postbus 9102
6700 HC Wageningen

of (bij voorkeur) per email naar : aardappelmoehheid@vwa.nl of aardappelmoehheid@nvwa.nl

Waar nadere informatie te vinden?

Nadere informatie en documenten zijn te vinden op de website van de NVWA: www.nvwa.nl (Overzichten van... Plant > Plantenziekten en Plagen > Aardappelmoehheid > Besmetverklaringen).

2. Stappenplan voor telers

Stap1: Consequenties van de besmetverklaring

Voor welk perceel gelden maatregelen?

Op een perceel dat u in gebruik heeft, is de aanwezigheid van het aardappelsystenaaltje aangetoond. De NVWA heeft ter voorkoming van verspreiding van deze nematoden een beschikking in de vorm van een brief: aanzegging besmet terrein aardappelmoehheid, opgelegd.

Bij de bepaling van de omvang van een besmet verklaard terrein past de NVWA bepaalde regels toe. Dit zijn:

- **Afbakening:**
  - een afbakening van 16 meter aan weerszijden van de besmet bevonden bemonsteringsstroken;
  - voor percelen met meer dan één monsterstrook achter elkaar: een afbakening van 111 meter in de lengterichting. Dit geldt ook voor percelen zonder duidelijke permanente scheiding.
- **Veiligheidszone:**
  - Tussen twee -na afbakening- besmette oppervlakten, ontstaat een veiligheidszone, indien de afstand tussen beide oppervlakten minder dan 27 meter bedraagt. De veiligheidszone maakt deel uit van het besmetverklaarde terrein en heeft geen aparte status.

Nadere uitleg van deze afbakeningsregels treft u aan op de website van de NVWA in het document "Uitleg van de regels voor het vaststellen van AM besmet terrein". (zie ook pagina 20 nummers 11 + 12)

In de brief 'Aanwijzing besmet terrein aardappelmoehheid' en de daarbij behorende schets(en) is aangegeven wat het perceelsgedeelte is (of perceelsgedeelten zijn) waarvoor maatregelen gelden. Hierbij geldt de volgende uitleg:

- *Het besmet verklaarde oppervlakte is rood gearceerd weergegeven.*
- *De aangegeven maten zijn in meters.*
- *Indien van toepassing is de afstand (in meters) tot een vast punt vermeld.*
- *Indien er geen maten in de lengte richting vermeld zijn, is het besmetverklaarde oppervlakte begrensd door vaste scheidingen (bijvoorbeeld sloot, tocht, boomsingel of pad).*
- *Een besmet verklaard oppervlak is op de schets gemarkeerd met een nummer: AM – (bemonsterings)jaartal van opleggen besmetverklaring – volgnummer. Bij communicatie met de NVWA vermeld u altijd dit nummer.*

Een **veiligheidszone** kan ook ontstaan tussen een nieuwe besmetting en een al eerder opgelegde besmetverklaring. Het tussenliggende oppervlak wordt dan besmet verklaard. Hierbij geldt dat dit oppervlak bij de oudste van beide besmetverklaringen wordt gevoegd. Dit heeft twee gevolgen:

1. U heeft te maken met een nieuw besmetverklaard oppervlakte en met een aanpassing van de oudere besmetting. Beide zijn op de toegestuurde schets weergegeven met vermelding van een eigen besmetverklaringsnummer.
2. De gegevens die bij de NVWA bekend zijn over de oude besmetverklaring, gelden ook voor de aangepaste besmetting na uitbreiding met de veiligheidszone. Indien U voor de oudste besmetverklaring al een bestrijdingsmaatregel heeft gemeld en deze door de NVWA is goedgekeurd, dan geldt de maatregel ook voor de nieuwe veiligheidszone. U hoeft in dat geval geen maatregel op de uitbreiding van het besmette oppervlakte te nemen. U moet het oude besmette terrein en de uitbreiding tegelijkertijd laten bemonsteren.

Welke teeltverboden gelden er op het besmet verklaarde terrein?

In onderstaand kader wordt aangegeven welke gewassen **niet** op een besmet verklaarde terrein **geteeld** mogen worden. Er is sprake van plantmateriaal wanneer het doel is de gehele of gescheurde plant, of ondergrondse delen daarvan, ergens anders uit te planten of voor wederuitplant in de handel te brengen.

Alle genoemde gewassen mogen **niet** worden **opgeslagen of bewaard** op het AM besmette perceel, indien ze daarbij met de grond in aanraking kunnen komen. Consumptieaardappelen of fabrieksaardappelen, die geteeld zijn op het AM besmette perceel, mogen wel op het besmette terrein worden opgeslagen.

- Pootaardappelen (NAK, ATR en TBM)
- Plantmateriaal van aubergine, tomaat, paprika en peper
- Consumptieaardappelen, tenzij geteeld als bestrijdingsmaatregel of in het kader van een beheersprogramma.

Bij constatering van het overtreden van een teeltverbod stelt de NVWA een gerechtelijk onderzoek in. Daarnaast wordt een fytosanitaire maatregel genomen. In geval van verboden teelt van uitgangsmateriaal verliest het plantmateriaal deze status en mag het dus niet gebruikt worden om uitgeplant te worden. Het toezicht vindt plaats door de NVWA in afstemming en samenwerking met de keuringsdiensten.

Welke duur heeft de besmetverklaring en wat zijn de regels voor bemonstering?

De besmetverklaring heeft een onbepaalde duur. De besmetverklaring kan alleen opgeheven worden, nadat u een bemonstering heeft laten uitvoeren op het besmette terrein en het aardappelcystenaaltje niet opnieuw wordt aangetroffen, zodat een onderzoeksverklaring AM kan worden afgegeven.

Voor de bemonstering op een besmet terrein gelden twee belangrijke regels:

1. De bemonstering is alleen toegestaan nadat een wachtperiode is verstreken. Deze bedraagt 6 jaar en kan verkort worden tot 3 jaar indien u een bestrijdingsmaatregel neemt. De wijze waarop wachtjaren geteld worden komt bij stap 2 van dit document aan de orde.
2. De bemonstering op het besmette terrein dient aangevraagd te worden door de houder van de besmetverklaring of met zijn of haar toestemming.

Welke mogelijkheden zijn er voor toekomstige aardappelteelten?

U heeft een aantal mogelijkheden mbt. de teelt van consumptie- of fabrieksaardappelen op het besmette terrein :

1. Het telen van resistente rassen met een hoge resistentie (klasse 8 of 9) als bestrijdingsmaatregel, waarmee recht wordt verkregen op bemonstering op de besmetting. Zie voor nadere toelichting "stap 2A".
2. Het telen van aardappelrassen met voldoende resistentie om de populatie te onderdrukken: deze aanpak wordt het beheersprogramma genoemd. Zie voor nadere toelichting "stap 2B".
3. Niet telen van aardappelen op het besmet verklaarde terrein. Het niet telen van aardappelen is een manier van bestrijding van het aardappelcystenaaltje en geeft na verloop van een aantal jaren recht op bemonstering van de besmetting. Zie voor nadere toelichting "stap 2C".

Bij teelt van aardappelen op een besmet verklaard terrein dient U een ras te gebruiken dat voldoende resistentie heeft voor het soort aardappelcystenaaltje, dat is aangetroffen op het besmet verklaarde terrein. De soort staat vermeld op de besmetverklaring (*G. rostochiensis* of *G. pallida* of mengpopulatie). In geval van een mengpopulatie van beide soorten nematoden dient een ras ingezet te worden, dat voldoende resistent is tegen beide soorten.

Voor besmetverklaringen, die onder de oude Am richtlijn zijn opgelegd, kan de situatie zich voordoen dat bij de NVWA geen uitslag bekend is (niet te bepalen of niet onderzocht). In dit geval mag u de rassenkeuze baseren op oudere uitslagen van officieel onderzoek of van uitslagen van vrijwillig onderzoek. U dient deze uitslag dan wel te verstrekken aan de NVWA.

Welke beperkingen gelden voor de afzet van aardappelen, geteeld op een besmet terrein?

Grond die afkomstig is van een besmet verklaard terrein bevat vrijwel zeker het aardappelcystenaaltje. De aanhangende grond van aardappelen, die geteeld zijn op een besmet verklaard terrein, wordt door de EU als een risico gezien voor de verspreiding van aardappelmoehheid.

De afzet van aardappelen die geteeld zijn op een besmet terrein, is aan beperkingen onderhevig. Deze aardappelen mogen alleen worden verwerkt door de NVWA erkende verwerkende bedrijven. Dit zijn bedrijven die ervoor zorgen dat de van de aardappelen afkomstige grond veilig wordt verwerkt. De bedrijven, waarvan de NVWA heeft vastgesteld dat ze beschikken over veilige werkwijzen voor de afzet van tarragrond, worden opgenomen in het register "Erkende aardappelverwerkende bedrijven (van aardappelen van een am-besmet perceel)".

Bij rechtstreekse verkoop aan een NVWA erkende verwerker kunt u m.b.v. de documenten die u van deze bedrijven ontvangt, aantonen dat U de aardappelen van besmet verklaard terrein aan een van de NVWA erkende verwerkers heeft geleverd.

Het is ook mogelijk om aardappelen van een AM besmet verklaard terrein via een tussenhandelaar te verkopen. De NAO heeft in overleg met de NVWA de 'NAO Erkenningsregeling Tarragrond voor Handelaren' opgesteld. Indien u aan de NAO erkende handelaar het AM besmetverklaringsnummer opgeeft van het terrein waarvan de aardappelen afkomstig zijn, zorgt de NAO erkende handelaar dat dit nummer wordt vermeldt op een verkoop- of afleverdocument. U hoeft dan verder geen actie meer te ondernemen.

Bij verkoop via een handelaar die niet door de NAO erkend is, dient u ervoor te zorgen dat de tussenhandelaar een document van de NVWA erkende verwerkingsbedrijf aan u verstrekt, waaruit blijkt dat de "AM partij" bij een door de NVWA erkende verwerker is verwerkt (afleverdocument, factuur, o.i.d.).

Het register van Erkende aardappelverwerkende bedrijven (van aardappelen van een am-besmet perceel is gepubliceerd op de website van de NVWA.

In de volgende gevallen gelden geen beperkingen aan de keuze van een afnemer:

- Indien u de aardappelen sorteert op eigen bedrijf en deze gesorteerd worden afgezet voor directe consumptie.
- Indien u de aardappelen direct aan een veehouder levert voor gebruik als veevoer.

Het is op grond van het Besluit bodemkwaliteit toegestaan om aanhangende grond terug te brengen naar het perceel van herkomst. Wij wijzen u erop, dat grond van een AM besmet terrein grote aantallen cysten bevat en een groot risico vormt voor verspreiding van aardappelmoeheid en het ontstaan van nieuwe AM haarden. Wij adviseren u dergelijke grond een niet-agrarische bestemming te geven.

Welke beperkingen gelden voor de teelt van bloembollen en groentegewassen?

De EU bestrijdingsrichtlijn AM staat de teelt van een aantal uitgangsmaterialen op een AM besmet verklaard terrein toe, mits de opbrengst grondvrij wordt afgezet.

Dit betreft de volgende zogenaamde "licht gereguleerde gewassen".

Bloembollen en –knollen van:	Groenteplanten en -bollen (uitgangsmateriaal)
Dahlia	Preiplanten
Gladiool	Bietenplanten
Hyacint	Koolplanten
Iris	Aardbeiplanten
Lelie	Aspergeplanten
Narcis	Plantui
Tulp	Plantsjalotten

Tabel 1: licht gereguleerde gewassen die op een besmet terrein mogen worden geteeld.

U dient ervoor zorg te dragen, dat deze gewassen onder toezicht van de keuringsdienst grondvrij worden gemaakt. De werkwijze hiervoor wordt door de betreffende keuringsdiensten bekend gemaakt.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat dergelijk, grondvrij gemaakt uitgangsmateriaal niet geschikt is voor export buiten de EU.

Nadere informatie treft u aan op de websites van de keuringsdiensten en op de website van de NVWA . Zie hiervoor het kader op het voorblad.

Stap 2: Bepaal toekomstige aardappelteelten en bestrijding AM

Welke mogelijkheden heeft u voor aardappelteelt en bestrijding AM?

Afhankelijk van uw situatie zijn er drie belangrijke vragen:

- Wilt u zo snel mogelijk in aanmerking komen voor vrijgave van een besmetverklaring?
- Wilt u actief een bestrijdingsmaatregel nemen om –bij goedkeuring– in aanmerking te komen voor een verkorte wachtperiode?
- Gaat u aardappelen telen op de besmetting en bent u bereid om rassen met hoge resistentie te kiezen om voor een verkorte wachtperiode in aanmerking te komen?

Indien u één of meer vragen met "ja" heeft beantwoord, is het belangrijk dat u zich verdiept in de keuze van een bestrijdingsmaatregel. Zie uitleg bij stap 2A.

Indien u géén snelle opheffing van een besmetverklaring nastreeft, zijn de volgende stappen relevant:

- 2B "beheersprogramma" en
- 2C "geen aardappelteelt".

Dit betekent voor u dat:

- u niet het doel heeft een besmet perceel zo snel mogelijk te kunnen bestemmen voor teelten, waarvoor een onderzoeksverklaring vereist is, of
- u geteelde bloembollen of groenteplanten (zie tabel 1) grondvrij kunt (laten) afzetten (NB. Niet voor export naar derde landen), of
- het beheersprogramma voor u voldoende ruimte biedt om rassen te kiezen voor de teelt van consumptie- of zetmeelaardappelen, of
- u om andere redenen géén belang heeft bij het op de kortst mogelijke termijn opheffen van de besmetverklaring.

In onderstaande tabel zijn de mogelijkheden op een rij gezet.

Mogelijkheid	Kenmerk	Stap
1 Nemen van een bestrijdingsmaatregel	Vier mogelijke maatregelen incl. teelt aardappelen met hoge resistentie Geeft recht op bemonstering van besmet terrein Toepassing van verkorte wachtperiode (3 jaar)	2A
2 Telen aardappelen in kader van een beheersprogramma	Ruimere mogelijkheden voor keuze resistente rassen. Geen recht op bemonstering.	2B
3 Geen aardappelen telen	Geeft recht op bemonstering van besmet terrein. Toepassing lange duur wachtperiode (6 jaar)	2C

Tabel 2: Mogelijkheden van aardappelteelt en bestrijding op besmet verklaard terrein.

Voor de volledigheid wijzen wij u op de beperkingen bij de keuze van een handelaar/verwerker van de aardappelen, die geteeld zijn op een besmet verklaard terrein (zie onder stap 1).

Stap 2A: Bepaal bestrijdingsmaatregel

Welke bestrijdingsmaatregelen geven -met een verkorte wachtperiode- recht op bemonstering op de besmetverklaring?

Als houder van een besmetverklaring heeft u een aantal mogelijkheden voor het bestrijden van aardappelmoehheid en het verkrijgen van recht op (een vervroegde) bemonstering van het besmette terrein. De NVWA accepteert een vijftal maatregelen, die bij goede uitvoering recht geven op bemonstering van het besmet verklaarde terrein met een verkorte wachtperiode. Deze zijn weergegeven in tabel 3.

De NVWA kan alleen een maatregel beoordelen en registreren, indien deze tijdig door u is gemeld. Bij de beoordeling gaat de NVWA na of de maatregel goed is uitgevoerd, zodat er sprake kan zijn van voldoende bestrijding. U ontvangt van de NVWA een schriftelijke bericht indien een bestrijdingsmaatregel wordt afgewezen.

Bij het nemen van bestrijdingsmaatregelen is het belangrijk om rekening te houden met een aantal aandachtspunten. De belangrijkste zijn in de onderstaande tabel weergegeven.

Maatregel	Belangrijkste aandachtspunten
1. Teelt van rassen met een hoge resistentie: RV-klasse 8 of 9.	<ul style="list-style-type: none"> Meldingsplicht: Uiterlijk 1 juni middels het formulier 'melding bestrijdingsmaatregel aardappelmoehheid'. Rassenkeuze op basis van aanwezige soort(en) v.h. a.c.a. Criteria voor rassenkeuze bij mengpopulaties.
2. Teelt van aardappelen als vanggewas	<ul style="list-style-type: none"> Meldingsplicht: Binnen 14 dagen ná poten middels formulier 'Melding bestrijdingsmaatregel aardappelmoehheid' of middels de ontheffingsaanvraag voor de vruchtwisselingsvoorschriften bij NVWA. Vlakvelds planten (niet op ruggen) Minimaal 9 planten per m². Tijdig doodspuiten vanaf 2015 is alleen gebruik van resistente rassen toegestaan
3. Teelt van het lokgewas Raketblad (<i>Solanum sisymbriifolium</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Meldingsplicht: melden alleen indien u van mening bent dat het gewas voldoet aan de criteria. Melden uiterlijk 15 augustus.
4. Chemische grondontsmetting	<ul style="list-style-type: none"> strikte voorwaarden voor toepassing zijn van kracht. (afstandscriteria tot bebouwing, afdekken en maximale oppervlakte ontsmetten.
5. Inundatie	<ul style="list-style-type: none"> Meldingsplicht (minimaal 14 dagen voor aanvang melden) uitvoeren gedurende zomerperiode na voltooiing mag er bemonsterd worden.

Tabel 3: Erkende bestrijdingsmaatregelen

- Nadere uitleg over de uitkomst van het soortonderzoek, de uitvoering van bestrijdingsmaatregelen en de melding ervan (incl. formulier) treft u aan in het document Bestrijdingsmaatregelen aardappelmoehheid op de website van de NVWA. (zie ook pagina 21, nummer 4)
- Voor nadere informatie over de melding van een grondontsmetting wijzen wij u ook op de website: www.rvo.nl (voorheen www.lnvloket: kies Onderwerpen / Vergunning en ontheffing/ grond ontsmetten.)

Welke wachtperiodes gelden er bij bemonstering na het uitvoeren van een bestrijdingsmaatregel?

Bij uitvoering van een bestrijdingsmaatregel geldt, dat de wachtperiode voor bemonstering wordt verkort. Hierbij gelden de volgende regels.

- Bij acceptatie van een bestrijdingsmaatregel door de NVWA wordt de wachtperiode verkort tot 3 jaar.
- Bij toepassen inundatie geldt er geen wachttermijn. Na voltooiing mag er bemonsterd worden.
- De wachtperiode mag gerekend worden vanaf het jaar van de laatste aardappelteelt (= teljaar) voorafgaande aan de besmetverklaring.
- Een bestrijdingsmaatregel mag in een willekeurig jaar gedurende de wachtperiode plaatsvinden.
- De teelt van aardappelen als vanggewas telt niet mee bij het bepalen van de wachtperiode. Voor de teelt van een ras met $RV \geq 8$ als bestrijdingsmaatregel geldt dat deze teelt niet meetelt als aardappelteelt bij het bepalen van de wachtperiode. Het teljaar blijft daardoor het jaar van de aardappelteelt voorafgaand aan het

opleggen van de besmetverklaring. In geval van teelt van een ras met lagere resistentie op een besmet verklaard terrein, geldt het jaar van deze teelt als teljaar.

Situatie	Duur wachttermijn	teljaar	Voorbeelden
Besmetverklaring na (poot)aardappelteelt Teler voert bestrijdingsmaatregel uit	3 jaar	Laatste (poot)aardappelteelt voor het aantreffen van het aardappelsystenaaltje	<p>Aardappelteelt in 2016. Besmetverklaring opgelegd in 2017. Teelt veggewas ergens in periode in 2017 – 2019. Bemonstering toegestaan 3 jaar na 2016 in bemonsteringsjaar 2019 (dus vanaf 1 juli 2019). Bij gunstige bemonsteringsuitslag (aardappel)teelt met onderzoeksverklaring mogelijk in 2020.</p> <p>Aardappelteelt in 2014. Besmetverklaring opgelegd in 2014. Teelt ras met hoge resistentie in 2017. Bemonstering toegestaan 3 jaar na 2014 in bemonsteringsjaar 2017 (vanaf 1 juli). Bij gunstige bemonsteringsuitslag teelt met onderzoeksverklaring mogelijk in 2018. (aardappelteelt in 2020)</p>
	0 jaar bij inundatie	Laatste (poot)aardappelteelt voor het aantreffen van het aardappelsystenaaltje	<p>(poot) aardappelteelt in 2017 Besmetverklaring opgelegd in 2017 Inundatie uitgevoerd in 2018. Bemonstering toegestaan eind 2018/ 2019 > bij vrij van AM. (Poot)aardappelteelt mogelijk in 2020. Voordeel: mogelijkheid van pootgoedteelt als eerstvolgende aardappelteelt blijft behouden.</p>

De onderstaande tabel geeft de berekening van de wachtperiode weer.

Tabel 4: Berekening wachtperiode bij nemen van een bestrijdingsmaatregel

Voor nadere uitleg de 'vuistregels voor berekenen wachtperiode' raadpleeg het kader hieronder.

Vuistregels voor berekenen wachtperiode

Bij het berekenen van wachtperiodes, kunnen de volgende vuistregels van dienst zijn, waarbij geldt dat altijd de geldende vruchtwisselingsregels van toepassing zijn:

1. Bemonsteringsjaren beginnen op 1 juli, dus na de teelt en eindigen op 30 juni van het volgende jaar. Recht op bemonstering in bijv. bemonsteringsjaar 2015 betekent dus recht op bemonstering vanaf 1 juli 2018.
2. Een wachtperiode van 3 jaar betekent op zijn vroegst bemonstering *gedurende* het derde jaar na het teljaar. Berekening: teljaar + 3 jaar = bemonsteringsjaar. Bijv. bij 3 jaar wachten vanaf 2015 is het vroegste bemonsteringsjaar: 2018.
3. Een wachtperiode van 3 jaar betekent dat er na 4 jaar weer pootgoedteelt mogelijk is (indien uitslag 'vrij van AM' op besmet verklaard terrein).
4. Een wachtperiode van 6 jaar betekent op zijn vroegst bemonstering *gedurende* het zesde jaar na het teljaar. Berekening: teljaar + 6jaar = bemonsteringsjaar. Bijv. bij 6 jaar wachten na 2013 is het vroegste bemonsteringsjaar 2019.
5. Een wachtperiode van 6 jaar betekent dat er na 7 jaar weer pootgoedteelt plaats kan vinden (indien uitslag 'vrij van AM' op besmet verklaard terrein).
6. Toepassen van inundatie als bestrijdingsmaatregel betekent dat er geen wachttermijn van toepassing is. Bij vroegtijdig vaststellen van de besmetting (bemonstering na de aardappel oogst) kan de maatregel zodanig ingepast worden dat de volgende aardappelteelt weer teelt van pootaardappelen kan zijn.

Tips:

- Controleer de berekening van de wachtperiode door terug te tellen vanuit de teeltrotatie:
  - Teljaar bijv. aardappelteelt in 2016.
  - Bij een wachtperiode van 3 jaar geldt 1 op 4 vruchtwisseling: dus bijv. pootgoedteelt in 2018.
  - Dan al een jaar eerder in 2016 (na 1 juli) weer mogelijkheid van bemonstering.
- Plan bemonstering op basis van bemonstering in het najaar. Bij bemonstering in bijv. 2018 mag dit echter zowel in najaar van 2018 als voorjaar van 2019.
- Raadpleeg ook het document 'Uitwerking van wachtperiodes en bemonsteringsmogelijkheden onder de nieuwe AM Richtlijn bij de meest gangbare situaties'

Let Op: Bij teelt van aardappelen op een besmet verklaard terrein, die niet gemeld is als bestrijdingsmaatregel bij de NVWA, geldt dat de wachtperiode opnieuw gaat tellen.

Welke kosten rekent de NVWA voor toezicht op bestrijdingsmaatregelen?

De NVWA hanteert een tarief voor het registreren en toezicht op de door u gemelde bestrijdingsmaatregelen. Dit tarief bedraagt € 55,77,- (prijspeil 2018).

Stap 2B: Bepaal teelt van consumptieaardappelen in kader van beheersing

Welke voorwaarden gelden er voor de resistentie van aardappelen?

Op een besmet verklaard terrein is teelt van consumptie- of fabrieksaardappelen toegestaan, indien beheersmaatregelen worden genomen. Er dient sprake te zijn van onderdrukking van de besmetting. Hieronder wordt nadere uitleg gegeven over het beheersprogramma. U heeft twee opties:

1. het basisprogramma.
2. een maatwerkprogramma voor een bepaald teeltdoel of bepaalde regio.

Kenmerkend aan het telen volgens een beheersprogramma is dat aardappelteelten niet gemeld hoeven te worden bij de NVWA. Bij teelt van een aardappelras met score 8 of 9 kunt U dan achteraf echter geen recht laten gelden voor verkorting van de wachtperiode (zie stap 2A).

Beide programma's worden hieronder nader toegelicht, zie voor nadere uitleg (incl. uitkomsten soortonderzoek) de documenten 'Beheersprogramma aardappelmoetheid' en '(Toelichting op de) Lijst van aardappelrassen met bijbehorende resistentieniveaus'. (Zie pagina 20, de nummers 5, 6 en 7)

Basisprogramma

Het basisprogramma is een eenvoudig programma voor de teelt van aardappelen op een besmet verklaard perceel. Het bestaat uit rassen met voldoende resistentie voor de aanwezige populatie(s) in combinatie met een meer of minder ruime vruchtwisseling. De onderstaande tabel geeft het basisprogramma weer. Per teeltfrequentie is de minimale score (klasse) weergegeven van aardappelrassen die toegepast mogen worden in het basisprogramma.

teeltfrequentie aardappelen *)	Relatieve vatbaarheid	
	%	score
1:2 of een jaar geen aardappelteelt	5	7
1:3 of twee jaar geen aardappelteelt	10	6
1:4 of drie jaar geen aardappelteelt	15	5
1:5 of ruimer of minimaal vier jaar geen aardappelteelt	25	4

Tabel 5: Basisprogramma.

*) Regeling Bestrijding Schadelijke Organismen, artikel 4 is van toepassing

Met dit basisprogramma wordt onderdrukking bereikt ten opzichte van de waarschijnlijke omvang van de AM populatie ten tijde van het vaststellen van de besmetting. Tevens is sprake van een meerjarig evenwichtsniveau dat onder de schadedrempel ligt.

De resistentiecijfers van aardappelrassen staan vermeldt in de "Lijst aardappelrassen met het bijbehorende resistentieniveau". Deze lijst wordt jaarlijks herzien. Met het toezenden van de beschikking aardappelmoetheid wordt de op dat moment actuele versie meegestuurd.

- De actuele lijst treft u aan op de website van de NVWA.

Maatwerkprogramma's

Het nadeel van het basisprogramma is dat het geen rekening houdt met het (niet) beschikbaar zijn van voldoende resistentie bij rassen voor bepaalde gebruiksdoelen (frites-, tafel-, andere industriële toepassingen). De Europese AM richtlijn geeft de ruimte om rassen met een lagere resistentie te telen, indien geen of onvoldoende rassen met een goede resistentie beschikbaar zijn. Het gaat hierbij om programma's waarbij een lagere norm voor de resistentie geldt. Hoge en lagere resistenties worden afgewisseld en/of andere aanvullende maatregelen worden genomen. In al deze gevallen dient er sprake te zijn van een zo goed mogelijke onderdrukking, voor zover deze haalbaar is, gelet op de beschikbare resistentie van rassen.

Het initiatief voor de ontwikkeling van een maatwerkprogramma ligt bij het bedrijfsleven. De NVWA beoordeelt of een dergelijk programma voldoet aan de criteria van de Europese bestrijdingsrichtlijn.

- Goedgekeurde programma's worden zodra deze er zijn geplaatst op de website van de NVWA.

Registratie

Binnen een maatwerkprogramma dient u van de teelt van aardappelen op een besmet terrein registraties bij te houden. U dient aan te kunnen geven welk beheersprogramma u heeft gekozen en aan te kunnen tonen dat u dit inderdaad heeft toegepast. Dit kan op basis van:

- Een teeltplan, dat beschrijft welke rassen u op (en rondom) de besmetverklaring heeft geteeld en welke vruchtwisseling is toegepast.
- Aankoopdocumenten van het gebruikte pootgoed of NAK documenten van eigen pootgoedteelt.
- Verkoopdocumenten van de opbrengst van de teelt van aardappelen op de besmetting.
- Bewijsstukken over eventuele andere beheersmaatregelen, indien onderdeel van een maatwerkprogramma.
- Logboek en/of andere registraties van bedrijfsactiviteiten.

De NVWA houdt toezicht op het telen van aardappelen op een besmetverklaring. Bij controle, dient u de hiervoor genoemde documenten te kunnen overleggen aan de inspecteur van de NVWA. Indien u niet kunt aantonen, dat u een beheersprogramma toepast, is er sprake van een overtreding die strafrechtelijk wordt behandeld. Tevens kan de NVWA voor langere tijd beperkingen opleggen aan de keuze van de toekomstige beheersprogramma's.

Welke wachtperiodes gelden er?

Bij toepassing van het beheersprogramma geldt, dat de wachtperiode voor bemonstering wordt geteld vanaf het jaar van de laatste aardappelteelt. Dit is dus het jaar van de teelt van de (voldoende resistente) consumptie of zetmeelaardappelen op de besmetverklaring. Er mag niet worden teruggeteld tot de laatste aardappelteelt, die plaats heeft gevonden voordat de besmetverklaring is opgelegd.

Indien u na de teelt van aardappelen in het kader van het beheersprogramma in aanmerking wilt komen voor bemonstering, gelden de volgende opties:

1. Alsnog een bestrijdingsmaatregel nemen. U komt dan in aanmerking voor bemonstering na een verkorte wachtperiode van 3 jaar. Zie nadere uitleg bij stap 2B. De teelt van de aardappelen in kader van het beheersprogramma telt dan als teljaar voor de wachtperiode.
2. 6 jaar geen aardappelen telen. U komt dan in aanmerking voor bemonstering, zodat u in het zevende jaar na de vorige aardappelteelt weer kunt beschikken over een onderzoeksverklaring en bijv. pootaardappelen kunt telen (mits de besmetting niet opnieuw wordt aangetroffen). Zie nadere uitleg bij stap 2C

De onderstaande tabel geeft de wachttermijnen schematisch weer. In het kader bij stap 2A treft u extra informatie aan over het berekenen van wachtperiodes.

Situatie	Duur wachttermijn	teljaar	Voorbeeld
Besmetverklaring na (poot)aardappelteelt, teelt aardappelen met RV 7 of lager volgens beheersprogramma en daarna uitvoering van een bestrijdingsmaatregel	3 jaar	Laatste aardappelteelt na opleggen besmetverklaring in kader beheersprogramma, dus met RV 7 of lager	Aardappelteelt in 2012. Besmetverklaring opgelegd in 2013. Teelt aardappelen in 2016 Bestrijdingsmaatregel in 2017 Bemonstering toegestaan 3 jaar na 2016 in bemonsteringsjaar 2019 (= vanaf 1 juli 2019). Bij gunstige bemonsteringsuitslag teelt met onderzoeksverklaring mogelijk in 2020.
Besmetverklaring na (poot)aardappelteelt, teelt aardappelen met RV 7 of lager volgens beheersprogramma en daarnageen bestrijdingsmaatregel.	6 jaar	Laatste aardappelteelt na opleggen besmetverklaring in kader beheersprogramma, dus met RV 7 of lager	Aardappelteelt in 2012. Besmetverklaring opgelegd in 2013. Teelt aardappelen in 2016 Bemonstering toegestaan 6 jaar na 2016 in bemonsteringsjaar 2022 (=vanaf 1 juli 2022). Bij gunstige bemonsteringsuitslag teelt met onderzoeksverklaring mogelijk in 2025.

Tabel 6: wachttermijnen bij toepassing van een beheersprogramma

Stap 2C Geen teelt van aardappelen

Welke wachtperiodes gelden er bij niet telen van aardappelen?

Het niet telen van aardappelen heeft natuurlijke afsterving van aardappelcystenaaltjes tot gevolg. Indien er gedurende een periode van zes aaneengesloten teeltjaren geen aardappelen worden geteeld, geeft dit recht op bemonstering op het besmet verklaarde terrein. Hierbij gelden de volgende regels:

- Bij het aantoonbaar niet telen van aardappelen geldt een wachtperiode van 6 jaar.
- De wachtperiode wordt berekend vanaf het jaar van de laatste aardappelteelt.

De NVWA gebruikt bij het bepalen van de wachtperiodes de gegevens over aardappelteelten, die zijn geregistreerd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (voorheen Dienst Regelingen). Daarbij wordt gebruik gemaakt van de teeltinformatie vanaf 2004. Uitsluitend deze kaartlagen zijn bepalend bij het vaststellen van de wachtperiode.

Situatie	Duur wachttermijn	teljaar	Voorbeeld
Besmetverklaring na (poot)aardappelteelt, Teler voert geen bestrijdingsmaatregel uit en teelt geen aardappelen.	6 jaar	Laatste (poot)aardappelteelt voor de besmetverklaring.	Aardappelteelt in 2010 Besmetverklaring in 2011 Bemonstering 6 jaar na 2010 in 2016 (vanaf 1 juli) Bij gunstige bemonsteringsuitslag teelt met onderzoeksverklaring mogelijk in 2017

Tabel 7: Wachttermijnen bij niet telen van aardappelen

Stap 3: Bewaak de wachtperiode op een besmet terrein.

Nadat de wachtperiode is verstreken, heeft u het recht om bemonstering op de besmetverklaring uit te laten voeren. Belangrijke aandachtspunten zijn:

- Controle of de wachtperiode inderdaad is verstreken. De EU staat geen (officiële) bemonsteringen op een besmet terrein toe gedurende de wachttermijn. (Voor de maatregel inundatie wijkt de NVWA hiervan af en heeft dit gemeld aan de EU Commissie).
- Eigen beoordeling of de bestrijding succesvol is geweest.

Hoe controleren of de wachtperiode is verlopen?

Kunt u één van de volgende vragen met ja beantwoorden, dan heeft u het recht om een officieel onderzoek te laten uitvoeren:

- a. Is de laatste aardappelteelt een door de NVWA geaccepteerde bestrijdingsmaatregel en is de verkorte wachtperiode voorbij?
(Bestrijdingsmaatregelen moeten tijdig gemeld zijn bij de NVWA Divisie Landbouw en Natuur en zij heeft u hiervoor (per email) een bewijs van ontvangst en registratie verstrekt.)
- b. Is er recht op bemonstering zonder het uitvoeren van een bestrijdingsmaatregel en is de lange wachtperiode doorlopen?

Bemonstering op een besmet terrein is alleen toegestaan indien de voorgeschreven wachtperiode is verstreken. De NVWA hanteert twee wachtperiodes:

- 3 jaar indien een bestrijdingsmaatregel is genomen (er geldt een uitzondering voor de maatregel inundatie. Na afloop van de inundatie (en het terrein begaanbaar en bemonsterbaar is mag er bemonsterd worden.);
- 6 jaar indien geen bestrijdingsmaatregel is genomen

Afhankelijk van de situatie dient geteld te worden vanaf de laatste uitslag of vanaf de laatste aardappelteelt (met uitzondering van teelten als bestrijdingsmaatregel). Bij de uitleg bij de stappen 2A, B en C is ook al aandacht gegeven aan de bijbehorende wachtperiode.

Hoe beoordelen of de bestrijding succesvol is geweest?

De wachtperiodes, die in de EU richtlijn zijn vermeld, zijn minimum termijnen. Het verstrijken van de termijn geeft geen garantie, dat er daadwerkelijk geen (levende) besmetting meer aanwezig is. Enkele overwegingen hierbij zijn:

- Op de uitslag van het grondonderzoek treft u het aantal aangetroffen cysten met de aangetroffen levenskrachtige inhoud. Is het aantal cysten groot en / of kent de inhoud van de cysten hoge waarden, moet er rekening mee worden gehouden dat bij bemonstering de besmetting opnieuw wordt vastgesteld.
- De in stap 2A genoemde bestrijdingsmaatregelen zijn door de NVWA beoordeeld op hun effectiviteit. Daarbij is vastgesteld dat ze, mits goed uitgevoerd een goed bestrijdingseffect hebben. Geen van de maatregelen garandeert een volledige doding van alle cysten. Daarbij dient tevens nog rekening te worden gehouden met eventueel minder gunstige omstandigheden en onvolkomenheden bij de uitvoering

Indien bij bemonstering van het besmet verklaarde terrein opnieuw een besmetting aangetroffen wordt, past de NVWA de regels voor het afbakenen van een besmetverklaring opnieuw toe. Een nieuwe vondst kan dan leiden tot (forse) vergroting van het besmet verklaarde terrein buiten de grenzen van de bestaande besmetverklaring in plaats van opheffing of verkleining ervan.

NB. Een besmetting wil zeggen dat er één of meer cysten met levende inhoud zijn aangetroffen. (hoe gering de levende inhoud daarbij ook is) Bevatten de monster(s) uitsluitend cysten zonder levende inhoud, dan is er geen sprake van een besmetting. Een dergelijke uitslag heeft tot gevolg dat de volgende bemonstering met het standaardniveau van 1500 ml. dient te worden uitgevoerd. (NB. 2 op één volgende uitslagen met cysten zonder levende inhoud, leidt tot het verlaagd bemonsteringsvolume bij de eerstvolgende bemonstering.)

Uitleg van de regels voor het afbakenen in deze situatie wordt gegeven in het document 'Uitleg van de regels voor afbaken van besmettingen bij bemonsteringen op besmet terrein' (Zie pagina 20, nummer 12)

Stap 4: Vraag bemonstering op een besmet terrein aan.

Hoe bemonstering op besmet terrein aanvragen?

Het initiatief voor het opheffen van een besmetverklaring ligt bij de gebruiksgerechtigde. Daarvoor is altijd een bemonstering van het betreffende terrein nodig.

Bemonstering van een besmet terrein dient als "bemonstering besmet terrein" aangevraagd te worden bij de NAK. Bloembollentelers kunnen bemonstering ook bij de BKD aanvragen. U dient hierbij de aanwijzingen te volgen, die de NAK en BKD hiervoor hebben vastgelegd.

Als aanvrager bent u verantwoordelijk voor het aanleveren van de juiste informatie met betrekking tot de besmetverklaring die voor bemonstering in aanmerking komt. Een monster mag niet genomen worden deels op besmet verklaard terrein en deels op niet-besmet verklaard terrein. Dit leidt bij aantreffen van AM cysten met levende inhoud tot uitbreiding van het besmetverklaarde oppervlak. U dient hiermee bij de bemonsteringsaanvraag rekening te houden.

De bemonstering op besmet terrein wordt altijd uitgevoerd met een monstervolume van 1500 ml/ha. Daarbij dient de volledige oppervlakte van besmet verklaarde terrein bemonsterd te worden. (Bemonstering van slechts een gedeelte of delen van de besmetverklaring is niet toegestaan.)

Wat zijn de gevolgen van een te vroege bemonstering op een besmetting?

Uitslagen van bemonsteringen op een besmetverklaard terrein, die voor het verstrijken van de wachtperiode zijn genomen, zijn niet geldig. Ze worden niet verwerkt, ongeacht het resultaat. Een vrije uitslag van een te vroeg uitgevoerde bemonstering geeft dan geen aanleiding tot het opheffen van de besmetverklaring. Er dient dan opnieuw bemonsterd te worden na afloop van de wachtperiode. Bij het aantreffen van cysten in een 'onrechtmatige uitslag' vindt geen aanpassing van de besmetverklaring plaats.

Indien een teler te vroeg een bemonstering op besmet terrein laat uitvoeren, ontvangt deze een officiële waarschuwing van de NVWA. Het bedrijf wordt geregistreerd als risicobedrijf voor AM zal in de handhaving van de AM regelgeving met een hogere intensiteit door NVWA en keuringsdiensten bewaakt worden.

Officieel AM onderzoek 2 bijzondere situaties

Voor het uitvoeren van een officieel AM onderzoek geldt de regel dat er slechts 1 x per bemonsteringsjaar op een besmet terrein een onderzoek mag worden uitgevoerd.

Het komt voor dat na een bemonstering op besmet terrein met positieve uitslag de teler besluit om een **grondontsmetting** uit te laten voeren als bestrijdingsmaatregel. Grondontsmetten geeft na het in acht nemen van de verplichte wachtperiode (3 maanden na datum ontsmetten) altijd recht op bemonstering. Dus ook indien er al in het zelfde bemonsteringsjaar een officieel onderzoek heeft plaatsgevonden. Dit is de enige uitzondering op bovenstaande regel.

Het kan gebeuren dat een **besmetting** wordt **aangetoond meer dan 6 jaren na de laatste aardappelteelt**. Er geldt een wachtperiode van 6 jaar na de laatste aardappelteelt en zou er dus direct opnieuw bemonsterd mogen worden omdat de wachtperiode is verstreken. De regel van 1 officieel onderzoek per bemonsteringsjaar is echter van toepassing, Hier geldt recht op bemonstering van het besmette terrein ontstaat in het eerstvolgende bemonsteringsjaar.

Stap 5: Behandel uitkomsten bemonstering op besmet terrein

Welke actie neemt de NVWA na ontvangst van de uitslag van bemonstering op besmet terrein?

Als houder van de besmetverklaring hoeft u voor vrijgave of aanpassing van een besmetverklaring geen actie te ondernemen. De NAK meldt alle uitslagen van bemonsteringen op besmette terreinen aan de NVWA. Op basis hiervan onderneemt de NVWA de noodzakelijke actie. Deze is afhankelijk van de uitslag van de bemonstering. Drie acties van de NVWA zijn mogelijk. Altijd ontvangt u hierbij een schriftelijke reactie van de NVWA.

De mogelijkheden zijn:

1. Opheffen van de besmetverklaring. Indien er geen AM cysten met levende inhoud zijn aangetroffen in de monsters, die afkomstig zijn van het besmette terrein, heft de NVWA de besmetverklaring op. Er gelden dan geen beperkingen meer op het gebied van AM. De NAK verstrekt u na opheffen door de NVWA een onderzoeksverklaring.
2. Aanpassen van de besmetverklaring. Indien er in één of meer monsters opnieuw AM cysten met levende inhoud worden aangetroffen, past de NVWA de besmetverklaring aan. Door toepassing van de afbakeningsregels treedt vrijwel altijd een verandering op in de omvang van het besmet verklaarde terrein. Ook kan het betekenen dat nabij gelegen besmettingen aangepast of geannuleerd worden. U ontvangt hiervan per situatie een schriftelijk bericht. Tevens geldt dat voor de bemonsterde besmetverklaring andere wachtperioden gelden.
3. Handhaven van de bestaande besmetverklaring. Dit is het geval indien een besmetverklaring niet wijzigt in omvang en ligging. ook is dit het geval indien de bemonstering onterecht of onjuist is uitgevoerd (uitslag is niet ontvankelijk). (bijvoorbeeld: bemonstering zonder recht daarop of bemonstering met verlaagd volume uitgevoerd (600 i.p.v. 1500ml.)

De onderstaande tabel geeft de mogelijkheden en het gevolg daarvan weer.

Uitslag	Resultaat	Gevolg
Alle monsters van besmet terrein vrij van AM	Opheffen van de besmetverklaring	<ul style="list-style-type: none"> • Geen verboden en beperkingen meer. • Afgifte onderzoeksverklaring.
1 of meer monsters van besmet terrein niet vrij	Aanpassen besmetverklaring	<ul style="list-style-type: none"> • Besmet terrein wordt kleiner, kan verschuiven en/of groter worden. • Er geldt opnieuw een wachtperiode.
Niet geldig	Handhaven van de besmetverklaring.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitslag is niet geldig. De besmetverklaring en wachtperioden blijven ongewijzigd.

Tabel 8: Acties na bemonstering op besmet terrein.

Bij aanpassing van de besmetverklaring is het belangrijk om de gevolgen na te gaan voor eventueel geplande teelten van uitgangsmateriaal en waardplanten (zie stap 1). Een eventueel al afgegeven onderzoeksverklaring voor een naastgelegen perceel verliest zijn geldigheid voor het gedeelte, dat overlapt met de besmetverklaring. Dit perceelsgedeelte mag niet beplant gaan worden met uitgangsmateriaal waarvoor een teeltverbod geldt of waarvan de opbrengst bedoeld is voor de export.

Welke kosten zijn er aan het opheffen van de besmetverklaring verbonden?

De NVWA hanteert een tarief voor het verwerken van een uitslag van de bemonstering op een besmet terrein. Dit tarief bedraagt **€ 24,31 (prijspeil 2018)**.

Stap 6: Bepaal opnieuw uw aanpak, indien een nieuwe vondst

Welke aanpak bij een aanpassing van de besmetverklaring?

Indien er sprake is van een nieuwe vondst op het besmet verklaarde terrein en de NVWA de besmetverklaring ten gevolge daarvan heeft aangepast (zie stap 5), dient u opnieuw uw aanpak te bepalen. De vragen die spelen zijn onder meer:

- Gaat u opnieuw of alsnog bestrijdingsmaatregelen nemen?
- Gaat u aardappelen telen op de besmetverklaring?
- Welk resistentieniveau van aardappelen gaat u inzetten op het opnieuw besmet bevonden terrein?
- **Is er sprake van een uitslag met aantallen cysten, met levende inhoud, welke op grond van het geteelde ras niet verwacht zou mogen worden, houdt er dan rekening mee dat er mogelijk sprake is van een populatie met verhoogde virulentie. Middels het laten uitvoeren van een rassentoets kunt u laten onderzoeken of er daadwerkelijk sprake is van een dergelijke populatie en welk(e) ras(sen) u het beste kunt telen.**

De regels voor de wachtperiode zijn voor een tweede en opvolgende bemonstering in een aantal situaties anders dan na de eerste vondst van AM, die aanleiding was voor het opleggen van de besmetverklaring.

De mogelijkheden hiervoor zijn beschreven bij stap 2 en worden in onderstaande tabel * opnieuw genoemd in combinatie met de nu geldende wachtperiode.

	Mogelijkheid	Kenmerk na nieuwe vondst	Stap
1	Opnieuw of alsnog nemen van een bestrijdingsmaatregel	<ul style="list-style-type: none"> • Dezelfde mogelijkheden als na eerste vondst. • Voor grondontsmetting geldt maximaal één ontsmetting per 5 jaar. • Geeft recht op bemonstering van besmet terrein • Wachtperiode is al verlopen, er kan dan na voltooiën v.d. bestrijdingsmaatregel opnieuw bemonsterd worden 	2A 6A
2	Telen aardappelen in kader van een beheersprogramma	<ul style="list-style-type: none"> • Ruimere mogelijkheden voor keuze resistente rassen. • Geen recht op bemonstering. • Wachtperiode niet van toepassing. 	2B 6B
3	Geen aardappelen telen	<ul style="list-style-type: none"> • Geeft recht op bemonstering van besmet terrein. • Toepassing wachtperiode van 3 jaar, te rekenen vanaf aflopen (voorafgaande) periode van 6 jaar. 	2C 6C

Tabel 9: Mogelijkheden op besmet terrein na nieuwe vondst AM.

Welke wachtperiodes gelden er na een nieuwe vondst op een besmetverklaring?

Stap 6A: wachtperiodes bij het nemen van een bestrijdingsmaatregel.

In het geval dat er na het verstrijken van een wachtperiode van 3 of 6 jaar bij de bemonstering wederom AM wordt aangetroffen en er (opnieuw) een bestrijdingsmaatregel wordt genomen, geldt:

- Duur van de nieuwe wachtperiode is 0 jaar, omdat teruggerekend mag worden tot de voorgaande aardappelteelt. De teelt van een ras met hoge resistentie (bestrijdingsmaatregel) telt niet mee.
- Een wachtperiode van 0 jaar betekent dat er bij de teelt van een vang of lokgewas na afloop van deze teelt (maar op zijn vroegst vanaf 1 juli) opnieuw bemonsterd kan worden.
- Een wachtperiode van 0 jaar na de teelt van een aardappelras met een hoge resistentie. Voor een dergelijke teelt zijn de vruchtwisselingseisen van het Productschap Akkerbouw van toepassing.
- Een wachtperiode van 0 jaar betekent dat er bij toepassing van grondontsmetting in het eerstvolgende jaar weer teelt met een onderzoeksverklaring plaats kan vinden (bij vrije uitslag op besmet verklaard perceel).
- Deze periode herhaalt zich bij nieuwe bestrijdingsmaatregelen.

Stap 6B: Wachtperiode bij aardappelteelt m.b.v. het beheersprogramma.

Het toepassen van het beheersprogramma geeft geen recht op bemonstering. Deze situatie is dus niet van toepassing. Zie uitleg van de wachtperiode bij stap 2B.

Stap 6C: wachtperiode zonder het nemen van een bestrijdingsmaatregel

In het geval dat er na het verstrijken van een wachtperiode van 3 of 6 jaar bij de bemonstering wederom AM wordt aangetroffen en er geen bestrijdingsmaatregel wordt genomen, geldt:

- Duur van de nieuwe wachtperiode is 3 jaar
- Een wachtperiode van 3 jaar betekent dat bemonstering is toegestaan vanaf 1 juli van het derde jaar na het teljaar: teljaar + 3 = bemonsteringsjaar (bijv. 3 jaar na 2015 is bemonsteringsjaar 2018)
- Een wachtperiode van 3 jaar betekent dat er na 4 jaar na de nieuwe vondst weer teelt met een onderzoeksverklaring plaats kan vinden (bij vrije uitslag op besmet verklaard perceel).
- Deze periode herhaalt zich bij positieve bemonsteringsuitslagen.

In onderstaande voorbeelden wordt dit nader uitgelegd.

Situatie	Duur wachttermijn	teljaar	Voorbeelden
Na uitvoering bestrijdingsmaatregel opnieuw vondst bij bemonstering op besmet terrein. Teler voert hierna opnieuw bestrijdingsmaatregel uit	0 jaar	Laatste (poot)aardappelteelt voor de oorspronkelijke besmetverklaring en <u>ná</u> uitvoeren bestrijdingsmaatregel	<p>Aardappelteelt in 2014. Besmetverklaring opgelegd in 2015. Teelt veggewas in periode in 2015 /2017 Bemonstering en opnieuw besmetting in bemonsteringsjaar 2017. Teelt ras met hoge resistentie in 2018. Opnieuw recht op bemonstering na voltooiën bestrijdingsmaatregel: bemonsteringsjaar 2018.</p> <p>Aardappelteelt in 2014. Besmetverklaring opgelegd in 2014. Teelt ras met hoge resistentie in 2017. Bemonstering en opnieuw besmetting in bemonsteringsjaar 2017. Inundatie in 2018: recht op bemonstering na afloop inundatie (bemonsteringsjaar 2018)</p> <p>Aardappelteelt in 2014. Besmetverklaring opgelegd in 2014. Teelt ras met hoge resistentie in 2017. Bemonstering en opnieuw besmetting in bemonsteringsjaar 2017. Melden en uitvoeren grondontsmetting in najaar 2017. (wachttijd 0 jaar, maar minimaal 3 maanden na ontsmetten) Bemonstering met gunstige uitslag in voorjaar 2018. Mogelijkheid pootaardappelteelt in 2018, maar vanwege vruchtwisselingsvoorschrift 2020.</p>
Opnieuw vondst bij bemonstering op besmet terrein. Teler voert hierna geen bestrijdingsmaatregel meer uit	3 jaar	Laatste uitslag, d.w.z. de nieuwe vondst	<p>Aardappelteelt in 2016. Besmetverklaring opgelegd in 2017. Teelt veggewas ergens in periode in 2017/19 Bemonstering en opnieuw besmetting in bemonsteringsjaar 2019. Opnieuw recht op bemonstering 3 jaar na 2019 in bemonsteringsjaar 2022.</p>

Tabel 10: Wachtttermijnen bij nieuwe vondsten op besmetting.

Beschikbare documenten

Op de website van de NVWA zijn de volgende documenten met het onderwerp aardappelmoetheid beschikbaar. Zie ook het kader op de voorpagina.

Voor telers met een besmetverklaring:

1. **Brief:** standaard tekst besmetverklaring aardappelmoetheid
2. **Informatiedocument** voor telers met een besmetverklaring aardappelmoetheid.
3. **Bijlage** bij 1: Toelichting van voorwaarden aan afzet van aardappelen, die geteeld zijn op een besmet verklaard terrein (stap 1).
4. **Bijlage** bij 1: Bestrijdingsmaatregelen aardappelmoetheid (stap 2A)
5. **Bijlage** bij 1: Lijst van in Nederland beschikbare aardappelrassen met bijbehorende resistentieniveaus voor aardappelmoetheid (stap 2 A en B).
6. **Bijlage** bij 1: Toelichting bij de lijst van in Nederland beschikbare aardappelrassen met bijbehorende resistentieniveaus voor aardappelmoetheid (stap 2A en B).
7. **Bijlage** bij 1: Beheersprogramma aardappelmoetheid (stap 2B)

8. **Tabel:** Bepaal moment van bemonsteren en wachtperiode op besmet verklaard terrein
9. **Voorbeelden:** Bepalen van de bemonsteringsintensiteit en wachtperiode
10. **Voorbeelden:** Uitleg van de regels voor het vaststellen van een AM besmet terrein
11. **Voorbeelden:** Uitleg van de regels voor afbakenen van besmettingen bij bemonsteringen op AM besmet terrein.
12. **Formulier:** melding bestrijdingsmaatregel aardappelmoetheid.
13. **Formulier:** vervallen
14. **Brochure:** Beheersing van aardappelmoetheid in de akkerbouw (publicatie v.d. BO-Akkerbouw)

Voor telers van consumptieaardappelen:

15. **Hand-Out:** Informatieblad survey aardappelmoetheid <jaartal>
16. **Artikel:** PPO en Boerderij: Risico's van terugbrengen van zeefgrond naar het perceel.

Voor telers van pootaardappelen:

17. **Overzicht:** verwijderd
18. **Nieuwsbrief :** verwijderd
19. **Overzicht:** Landen met verplichte bemonstering op AM bij export pootaardappelen

Voor telers van bloembollen:

geen actuele documenten

Voor telers van groenteplanten, aardbeiplanten, plantuien en sjalotten:

geen actuele documenten

Voor telers van boomkwekerijproducten en vaste planten:

geen actuele documenten